

یادداشت

لایحه اعطای تابعیت و آدرس غلط به سیاست گذار

امیرحسین چیتساززاده

● بین بعضی پدیده‌ها یا متغیرها رابطه علت و معلولی برقرار است؛ یعنی حدوث یکی از آنها وجود یا وقوع دیگری را رقم می‌زند. به پدیده اول در ادبیات مرسوم علمی متغیر مستقل و به پدیده دوم متغیر وابسته می‌گویند. معمولاً رابطه علت دارای توضیحی علمی بوده، قابل اثبات است و تحت تأثیر عوامل یا متغیرهای دیگر قرار نمی‌گیرد. سال گذشته با سقوط ارزش ریال در برابر دلار، بنا بر گفته مقام‌های مسئول تعداد قابل توجهی از کارگران افغانستانی از کشور خارج شدند زیرا درآمد ریالی آنها از ارزش پولی سابق در افغانستان برخوردار نبود. در این حالت کاهش جذابیت مالی ایران برای کسب درآمد به عنوان متغیر مستقل منجر به خروج کارگران مهاجر افغانستانی از کشور به عنوان متغیر وابسته شد. در این حالت با جرئت می‌توان گفت که ما با رابطه علت و معلول هسه‌هستیم اما به فرض اگر هم‌زمان میزان جرم در مناطقی از کشور که این کارگران بیشتر در آنها حضور داشتند کاهش یافته بود، نمی‌توانستیم استدلال کنیم که این کارگران منشأ وقوع جرم در آن مناطق بوده‌اند و علت وقوع جرم حضور کارگران خارجی در آن مناطق است. در واقع در این حالت نهایتاً می‌توانستیم حکم به همبستگی دودپدیده خروج کارگران و کاهش جرم بدیم چون شناختی نسبت به سایر عوامل مؤثر بر نرخ جرم در آن مناطق نداشتیم.حال با توجه به شناختی که نسبت به تفاوت همبستگی و علت پیدا کردیم، گزاره ابتدای متن را تحلیل می‌کنیم. این گزاره تصویب لایحه اعطای تابعیت را متغیر مستقل و افزایش تردد غیرقانونی را متغیر وابسته در نظر گرفته است. برای درک این رابطه ادعایی پس از مطالعه متن لایحه درمی‌یابیم که در این لایحه دو حق بیش از ماده‌واحد سال ۸۵ به افراد اعطا می‌شود: اول تابعیت به کودک با درخواست صادر ایرانی و دوم اقامت به پدر سوای حضور قانونی یا غیرقانونی او در ایران یا شرعی بودن یا قانونی بودن ازدواج او با زن ایرانی.در مورد اول به وضوح مشخص نیست که چگونه اعطای تابعیت به فرزندان مادر ایرانی به افزایش ترددهای غیرقانونی اتباع خارجی در کشور مربوط می‌شود. به نظر می‌رسد اصولاً کسی که تن به مهاجرت غیرقانونی و همه مخاطرات آن می‌دهد، در شرایطی چنان سخت تصمیم به چنین کاری می‌گیرد که نمی‌تواند چندان نگران تابعیت فرزند حاصل از ازدواجش با یک زن ایرانی باشد و اگر در قانونی اعطای تابعیت به این فرزند محقق شود، افرادی باشند که انگیزه بیشتری برای ورود غیرقانونی به ایران با تمام مخاطرات و هزینه‌های مالی آن، ازدواج با زن ایرانی و فرزندآوری به دست آورند. در مورد دوم نمی‌توان گتمان کرد که حق اعطای اقامت می‌تواند مهاجران غیرقانونی را به ازدواج با زنان ایرانی و فرزندآوری از او ترغیب کند. اما آیا فقط این امکان تنها عامل مؤثر بر تصمیم افراد برای مهاجرت غیرقانونی به ایران است. آیا مواردی مانند تشدید تنش‌ها یا برقراری آرامش در کشور مبدأ مهاجران، بروز بحران اقتصادی یا رشد و ثبات اقتصادی در کشور میزبان و موارد بی‌شمار دیگر هیچ تأثیری بر تصمیم مهاجران غیرقانونی ندارد؟ اگر جواب به این سؤال مثبت است، وزن هر کدام از این عوامل در تصمیم به مهاجرت غیرقانونی چقدر است و کسب اقامت ایران در بین تمامی عوامل مؤثر از چه وزنی برخوردار است؟مغالطه دیگر در استدلال‌های مخالفان این‌گونه بیان می‌شود که این لایحه باعث افزایش ازدواج‌های اجباری یا کودک‌همسری می‌شود و در کلام کلی باعث بهره‌کشی از زنان طبقات فرودست جامعه می‌شود. در وهله اول پیش‌فرض این استدلال این است که اکثر ازدواج‌های زنان ایرانی با مردان غیرایرانی به‌خصوص در مناطق محروم اجباری است و هیچ تمایلی از سمت دختر نسبت به آن وجود نداشته یا بنا بر این ادعا اکثر این ازدواج‌ها در سنین کودکی به این دختران تحمیل می‌شود. در اینجا مخالفان علاوه بر اینکه هیچ مدرک و مستنداتنی مستخرج از پژوهشی معتبر را برای ادعای خود ارائه نمی‌کنند، همچنین به نظر می‌رسد که در دام «خطای شناختی تعمیم» نیز افتاده‌اند و تنها احساس خود را که براساس درکی شهودی به آن دست یافته‌اند، به کلیت این ازدواج‌ها تعمیم می‌دهند.استدلال دوم مخالفان از نظر علت نیز دچار مشکل است. برای بررسی این مدعا باید توجه کرد که چگونه آن دو حق اعطاشده در لایحه به عنوان متغیر مستقل به ازدواج اجباری، کودک‌همسری و بهره‌کشی از زنان طبقات فرودست جامعه به عنوان متغیر وابسته منجر می‌شود؟ آیا اگر به فرزند این مادران تابعیت بدیم انگیزه برای ازدواج اجباری بیشتر می‌شود یا کودکان در سنین کمتری به عقد ازدواج مردان خارجی درمی‌آیند؟ به نظر هیچ شواهدی برای اثبات این رابطه وجود ندارد. در مورد حق اقامت، آیا اگر مرد خارجی که به صورت غیرقانونی وارد شده، بداند که با ازدواج با زن ایرانی و تولد فرزندی از می‌تواند در ایران اقامت بگیرد لزوماً تصمیم به انتخاب همسر خود از بین کودکان می‌گیرد؟سوگیری‌های شناخت و عدم تفکیک بین علت و همبستگی در مسائل اجتماعی می‌تواند از هرگونه تغییر مثبت در جامعه جلوگیری کند. اگر همبستگی بین وقایع را به صورت روابط علت و معلولی تعبیر کنیم، عملاً هر گونه تغییر برای بهبود وضعیت غیرممکن می‌شود. از سویی دیگر هیچ سیاست و قانونی منجر به بهبود صددرصدی نمی‌شود. همواره در دروسی یک قانون باید هزینه‌ها و فایده‌ها را سنجید. اینکه به دام خطای شناختی تعمیم یفتمیم و هزینه‌های یک سیاست را تمام آن سیاست جلوه دهیم و از منافع آن نرای خیل عظیمی از افراد درگیر مشکل چشم‌پوشیم، نیز عملاً درپچه‌های هرگونه بهبود را به روی جامعه می‌بندیم.

شرق، گروه جامعه: روز گذشته رئیس قوه قضائیه فراخوانی منتشر کرد که در آن آمده است: «امروزه با گسترش دسترسی‌های ارتباطاتی، فارغ از چارچوب‌های سنتی خشک و دیوان‌سالارانه، فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی به فرصتی بزرگ برای کم‌کردن فاصله‌های زمانی و مکانی در ارتباطات و به‌اشتراک‌گذاری نظرات تبدیل شده است». این فراخوان اگرچه بر اساس اخبار رسمی درباره مشارکت‌جویی مردم و نخبگان در روند تحولات دستگاه قضائی صادر شده است، در دل خود حکایت از تغییر نگاه و رویکرد در راس قوه قضائیه به موضوع فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی دارد. سیدابراهیم رئیسی که خود در تعدادی از پیام‌رسان‌های داخلی و شبکه‌های اجتماعی جهانی مانند اینستاگرام حساب کاربری فعال دارد، به نظر درصدد است در قبال استفاده و حضور در بستر شبکه‌های اجتماعی، دست‌کم نگاه و کارکردی متفاوت نسبت به قبل در همین قوه داشته باشد.رئیس قوه قضائیه در فراخوان خود دراین‌باره نوشته است: «از این فرصت باید برای دریافت نظرات مردم و نخبگان از «ایده تا بازخورد» به بهترین نحو استفاده کرد. آسیب‌های فضای مجازی –که در جای خود باید به‌طور جدی دنبال و رفع شود- نباید ما مسئولان را دچار خطای محاسباتی کند و موجب شود خود را از فرصت کم‌نظیر ارتباط با مردم در این بستر محروم نمایم.»او همچنین در بخش دیگری از مطلب خود نوشته‌است: «در مدت کوتاهی که از مسئولیت‌م در قوه قضائیه می‌گذرد و پیش از آن نیز خصوصاً در دوره خدمت در آستان قدس رضوی، از نظرات ارزشمند کاربران رسانه‌های اجتماعی استفاده کرده‌ام و از این پس نیز امیدوارم خادمان ملت را در ساخت قوه قضائیه‌ای مردمی، انقلابی و ضد فساد یاری کنید. بر این اساس اعلام می‌کنم تا زمانی که سامانه اختصاصی دستگاه قضائی برای ارتباط دوسویه با مردم و نخبگان در دسترس قرار بگیرد، صفحات متعلق به این‌جانب در رسانه‌های اجتماعی، یکی از مسیرهای دریافت نظرات مردم و نخبگان خواهد بود.علاوه بر اینکه مردم عزیزمان می‌توانند رأسا نظرات خود را از این مسیر منتقل کنند. این‌جانب نیز حسب مورد، فراخوان‌هایی جهت دریافت نظرات از مخصوص ایجاد، اصلاح یا تکمیل برخی رویه‌ها، رویکردها، دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها اعلام خواهم کرد و در انتظار نظرات راهگشای صاحب‌نظران و متخصصان این امر خواهم بود».این رویکرد و نگاه رئیس جدید قوه قضائیه در شرایطی است که هیچ‌کدام از مسئولان قوه قضائیه در دوره پیشین در شبکه‌های اجتماعی مانند اینستاگرام فعال نبوده‌اند. باین‌حال صفحه اینستاگرام

در این شبکه اجتماعی بین‌المللی با ۶۱۲ هزار دنبال‌کننده، از فعال‌ترین و پرمخاطب‌ترین صفحات مسئولان بلندپایه ایران در اینستاگرام است. این صفحه روز گذشته هم متن این فراخوان را منتشر کرد و هم در پستی دیگر، فهرستی از پیام‌رسان‌های داخلی را که رئیس قوه قضائیه آنجا کانال دارد، به اطلاع مخاطبان رسانده است. بخش نظرات صفحه رئیسی در اینستاگرام نیز فعال است و تا روز گذشته مخاطبان بیشتر از دو هزار کامنت در زیر این پست گذاشته بودند.با این فراخوان و رویکردی که رئیس قوه قضائیه در پیش گرفته است، باید منتظر ماند و دید آیا دیدگاه‌ها در قبال شبکه‌های اجتماعی فیلترشده نیز تغییری خواهد کرد یا خیر. خود رئیسی در هیچ‌کدام از شبکه‌های فیلترشده حساب کاربری ندارد؛ اما بخش زیادی از نهاده‌ا و مسئولان رده‌های مختلف کشور در تلگرام و توئیتر حضوری فعال و پررنگ دارند.در یک سال اخیر تلاش‌هایی برای رفع فیلتر توئیتر هم از سوی دولت و هم رسانه‌ها و فعالان اجتماعی طیف‌های مختلف صورت گرفت؛ اما همه به دلیل مقاومت و مخالفت قوه قضائیه، به در بسته خورد و نتیجه‌ای در پی نداشت. علاوه بر این، سال گذشته در اولین روزهای اردیبهشت، پیام‌رسان محبوب و بسیار پرکاربرد تلگرام نیز در ایران پس از مدت‌ها کنش وقوس و مقاومت و مخالفت، با دستور مستقیم قضائی برای همیشه فیلتر شد. این دستور را بازپرس شعبه دوم دادسرای فرهنگ و رسانه تهران به این شرح اعلام کرد: «کلیه ارائه‌دهندگان خدمات دسترسی به اینترنت کشور خصوصاً شرکت ارتباطات زیرساخت و اپراتورهای تلفن و دارندگان پروانه ارائه خدمات ارتباطات

نگاهی به فراخوان رئیس قوه قضائیه و توجه به بستر فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی

رئیس جدید، نگاه جدید

ثابت مکلف هستند از تاریخ ۹۷/۰۲/۱۰ نسبت به اعمال مسدودسازی کامل وب‌سایت و اپلیکیشن شبکه اجتماعی تلگرام اقدام نمایند». بند پایانی این دستور نیز به این شرح است: «متذکر می‌گردد اعمال مسدودسازی باید به نحوی اجرا شودکه محتوای شبکه مذکور با هیچ نرم‌افزاری (اعم از فیلترشکن و نظایر آن) در کشور قابل دسترسی نباشد. تخلف از اجرای این دستور مستوجب تعقیب کیفری خواهد بود».فیلتر تلگرام تنها برخورد قهری قوه قضائیه با شبکه‌های اجتماعی نبود. درباره شبکه اجتماعی محبوب مسئولان و خبرنگاران در ایران یعنی توئیتر هم که از سال ۸۸ تاکنون فیلتر است، سال گذشته تلاش‌هایی جدی برای رفع فیلتر آن آغاز شد؛ اما در نهایت همه تلاش‌ها به در بسته قوه قضائیه خورد و مراد ۹۷ عبدالصمد خرم‌آبادی، معاون دادستان کل کشور در امور فضای مجازی، به صورت رسمی اعلام کرد درخواست وزیر ارتباطات مبنی بر طرح موضوع رفع فیلتر توئیتر در جلسه کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه غیرقانونی است. او همچنین افزود: «کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه مرجع نقض دستورات و احکام قضائی نیست؛ بنابراین موضوع رفع فیلتر توئیتر در جلسه کارگروه تعیین مصادیق محتوای مجرمانه مطرح نخواهد شد و توئیتر رفع فیلتر نمی‌شود».درباره اینستاگرام که هنوز فیلتر نشده است و خود رئیس کنونی قوه قضائیه هم در آن حساب کاربری فعال دارد، هم مسئولان قوه قضائیه در دوره قبلی نگاهی مثبت نداشته‌اند. همین مقام قضائی یعنی معاون وقت دادستان کل کشور در امور فضای مجازی در چهارم مهر

در اظهارنظری گفت: «اینستاگرام برخلاف قانون اساسی صوت و تصویر فراگیر از انحصار صداوسیما ی ملی خارج شده و سال‌هاست مشغول تهاجم فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی و امنیتی علیه مردم ایران است. «عبدالصمد خرم‌آبادی» دراین‌باره نوشت: «شبکه اجتماعی اینستاگرام برخلاف مصوبات شورای عالی فضای مجازی و کمیسیون‌های زیرمجموعه آن بدون اینکه سرورهای خود را به داخل منتقل کند و بدون اینکه مقررات قانونی را بپذیرد، در فضای مجازی کشور مشغول فعالیت رسانه‌ای است و برخلاف قانون اساسی صوت و تصویر فراگیر را از انحصار سازمان صداوسیما خارج کرده و بدون هرگونه محدودیت قانونی سال‌هاست که مشغول تهاجم فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و امنیتی علیه مردم است و مسئولان فضای مجازی با وجود تذکرات دلسوزان خم به ابرو نمی‌آورند». خرم‌آبادی چندی بعد – در همان مهر ۹۷ – از سمت خود کنار رفت و به جای او جواد جاویدنیا به‌عنوان سرپرست معاونت فضای مجازی دادستانی کل کشور منصوب شد. این مقام قضائی جدید هم رویکرد و نگاهی مشابه به اینستاگرام داشت و در یکی از اولین مصاحبه‌های مطبوعاتی خود درباره اینستاگرام به ایسا این‌طور گفت: «بسیاری از علما و استادان دانشگاه و دانشجویان هرکدام با استدلال خود خواهان فیلترینگ اینستاگرام هستند، جاویدنیا در پاسخ به سؤالی مبنی بر اینکه آیا قرار است این شبکه اجتماعی فیلتر شود؟ نیز گفت: «اینستاگرام باید چند سال پیش فیلتر می‌شد. متأسفانه از میزان جرائمی که در بستر جرم‌خیز اینستاگرام به وجود آمده و هر روز رو به رشد است، می‌توان به‌عنوان یک فاجعه نام برد و خانواده‌های زیادی درگیر آسیب‌های آن شده و از این مسئله گلایه‌مند هستند». در قوه قضائیه فقط این مقام‌های قضائی از مخالفان سرسخت اینستاگرام و دیگر شبکه‌های اجتماعی خارجی نبودند و دیگر مقامات بلندپایه این قوه نیز در دوره گذشته هرازگاه در سخنانی تند نظر خود را دراین‌باره اعلام کرده‌اند.باین‌همه حالا رئیس جدیدی سکان مدیریت قوه قضائیه را به دست گرفته که هم خود در اینستاگرام حساب کاربری فعال دارد و هم روز گذشته فراخوانی داده است که در آن فضای مجازی و رسانه‌های اجتماعی را فرصتی بزرگ قلمداد کرده است. باید دید آیا این نگاه ابراهیم رئیسی در نوع نگاه به شبکه‌های اجتماعی که همیشه مبتنی بر فیلترکردن و ممنوعیت بوده است، تغییر ایجاد خواهد کرد یا باز هم در بر همان پاشنه همیشگی خواهد چرخید؟

خبر

تهران با ۱۴۰۰ دوربین نظارتی رصد می‌شود

● **مهر:** رئیس پلیس پایتخت گفت: پلیس با هزارو ۴۰۰ دوربین نظارتی سطح شهر رصد می‌شود و هزارو ۳۵۰ دوربین تخلفات سرعت غیرمجاز، سبقت غیرمجاز و رفتارهای خارج از عرف را کنترل می‌کنند. سردار حسین رحیمی تصریح کرد: انتظار مردم از پلیس به‌طور جد ارتقا پیدا کرده است که این هم به چند دلیل است. اولین دلیل این است که پلیس نشان داده این توانمندی را دارد که هم وظایف و مأموریت‌های خودش را و هم بسیاری از وظایف و مأموریت‌های دیگر سازمان را انجام دهد و پلیس در سال ۹۸ به‌مراتب توانمندتر، حرفه‌ای‌تر و با ارائه خدمات بیشتر در مقایسه با سال‌های گذشته شده است. سردار رحیمی بیان کرد: ما در شهری زندگی می‌کنیم که از حدود ۳۰ هزار تماس ورودی روزانه با ۱۱۰ بالغ بر شش هزار تماس درباره موضوعات و مسائل ترافیکی داریم. او گفت: تصادفاتی که روزانه در تهران اتفاق رخ می‌دهد، بالغ بر دوهزارو ۵۰۰ تصادف جرحی و خسارتی است که در تمام این تصادف‌ها مأموران راهور باید سر صحنه حضور پیدا کنند. فرمانده انتظامی پایتخت تصریح کرد: براساس آمار تصادفات خسارتی روزانه حدود ۳۰۰ فقره و تصادفات جرحی حدوداً ۶۰۰ فقره است و حدود دو هزار از تماس‌های گرفته‌شده با مرکز ۱۱۰ شکایات مربوط به سد معبر است. رئیس پلیس پایتخت تصریح کرد: پلیس ایران در آسیا جزء پیشرفته‌ترین پلیس‌ها محسوب می‌شود، با هزارو ۴۰۰ دوربین نظارتی سطح شهر رصد می‌شود و هزارو ۳۵۰ دوربین تخلفات سرعت غیرمجاز، سبقت غیرمجاز و رفتارهای خارج از عرف را کنترل می‌کنند. او خطاب به رؤسای پلیس راهور حاضر در جمع گفت: شما شهری را اداره می‌کنید که بالغ بر پنج‌هزارو ۵۰۰ تقاطع دارای چراغ در آن وجود دارد (البته تهران تعداد تقاطع‌های بیشتری دارد؛ ولی پنج هزارو ۵۰۰ تقاطع دارای چراغ است). سردار رحیمی با اشاره به طرح جدید پلیس برای ترخیص خودروها و موتورهای توقیفی از رانندگان خطاکار، گفت: روزانه هزارو ۲۰۰ نفر به ستادهای تدریس مراجعه می‌کنند که قبل از دریافت خودرو آموزش‌های لازم را ببینند و تا آموزش نبینند، خودرو و موتور توقیفی تحویل آنها داده نمی‌شود و حدود ۸۰۰ نفر در مناطق راهنمایی و رانندگی آموزش می‌بینند.

مجمع پژوهشی آیت الازطالقانی

همایش علمی-پژوهشی طالقانی و زمانه‌ی ما

به مناسبت چهلمین سال درگذشت آیت الله سید محمود طالقانی

فراخوان مقاله

زمان برگزاری همایش: نیمه‌اول آبان ماه ۱۳۹۸
مهلت ارسال چکیده مقالات: ۱۵ آذرماه ۱۳۹۸

طالقانی و اندیشه‌های دینی

علم و دین، بنیاد کربانی، دین و مدرنیته، مکتب فقیه طالقانی، تقریرمبین،مناهلعباسلانی،فرآیندسولستین‌هایاندیشه‌هایدینی، خرافه زدایی، ادیان قبل از اسلام، حقوق زن (محباب، قضاوت و...)

طالقانی و قرآن

تصرف‌فرآیندروش‌گریش،نظریهتفسیری،هرمونتیک،فهم‌فرآن، وحی و کلام خدا،تلاآوری‌هایتفسیری، قرآن و بنیادهایروزلسن، زبان و موسیقی قرآن و علم

طالقانی و اقتصاد

فقر و نابرابری،فساد و عدالت، سرمایه‌داری و سوسیالیزم،مکتبیت، کنترک، رواداری، کثرت گرایی دینی، دین و دولت، جامعه ی مدنی، تحزب،فولم و مناهلعب،صلح و همزیستی،آزادی،شورلدموگرایی، قدرت و حکومت، وحدت و همبستگی، اصلاحات و اصلاح طلب، نهضت های آزادیبخش (انجیرابر، فلسطین،مصر)، جوان

طالقانی، جامعه و امر سیاسی

سرچشمه‌های اندیشه‌ی‌شنک‌ی‌طالقانی،مش و شخصیت،مش سیاسی، مبارز،مروابط‌فرارلردردندان،تعلیم،تریت و آموزش‌های‌عمومی، زندگی خصوصی، خانواده،

محورهای مقالات (با تکرش به نیازهای روز):

هشتک‌ی‌شناسی و انسان شناسی طالقانی

توحید و شرک، خدا و جهان، انسان و جهان، ماده و معنا، اختیار و مسئولیت، اومانیسم، عرفان نظری، عملی و سلوک، الهیات رهایی بخش

طالقانی، اخلاق و مسئولیت اجتماعی

مقوق بشر، تسامع، خود و دیگری،جذب و دفع، نظام اخلاقی، معنویت، سبک زندگی،

طالقانی و تجربه‌های زیستی

سرچشمه‌های اندیشه‌ی‌شنک‌ی‌طالقانی،مش و شخصیت،مش سیاسی، مبارز،مروابط‌فرارلردردندان،تعلیم،تریت و آموزش‌های‌عمومی، زندگی خصوصی، خانواده،

آدرس دبیرخانه:

تهران، انتهای بزرگراه مدرس (نرسیده به میدان هفت تیر)، نبش خیابان مشاهیر، پلاک ۴ طبقه همکف، واحد جنوبی.

تلفن: ۰۲۱۸۸۳۱۷۳۵۱
ایمیل: Info@taleghani.org
شماره‌های اجتماعی: ۰۹۹۰۳۳۳۳۱۵۸